08.09.2020

Svet je lep

Kaj torej dobimo z Mnogoboljem? Supersonično dišeče maslo, ki zdrsi skozi ušesa, začne padati na tla, ki ga nato zagrabiš z rokami, ampak ti znova zdrsi, v počasnem posnetku poskakuje med dlanema in nazadnje pade na tla.

Muanis Sinanović

Od albumov zasedb, ki jih sestavljajo godbeni improvizatorji, človek pričakuje, da bo na njih slišal proces uigravanja, usklajevanja ter da se bosta zvok in zven zgodila ravno v tem procesu. V tem mukotrpnem preizkušanju slušnih in instrumentalnih meja, v trnovem vzpenjanju skozi pragozdove glasbene semantike, bo skozi števila poslušanja uspel utreti lastne poslušalske poti.

Ne pričakuje, da se bo zgodilo to, kar ga pričaka na albumu mnogobolje domače superskupine, ki jo sestavljajo **Andrej Fon** na tenorskem saksofonu in klarinetu, **Jure Boršič** an altovskem saksofonu, **Marko Jenič** na violini, **Andrej Boštjančič Ruda** na kitari, **Jošt Drašler** in **Tomaž Grom** na kontrabasu ter **Vid Drašler** na bobnih. Gre seveda za nepogrešljive tvorce domače improvizatorske scene, ki se plete po državi, sega v tujino in bazira v ljubljanskih mostah, kjer domujejo Španski borci s sedežem **Zavoda Sploh**, ki je ploščeg založil, v Bistrici ob Sotli, kjer se preigrava v **Klubu Metulj**, v kraških birtijah, kjer se često združi moči z **Zlatkom Kaučičem** in v večji ali manjši meri na številnih mestih, kjer se vijejo prsti in pletejo tuljenja. Scena ni nujno enotna, kot v vsaki izrazno intenzivni in majhni skupnosti, se oblikujejo razpotja in sploh raznorazne interne fore.

Kakorkoli že – kaj torej dobimo z ***Mnogoboljem*** (https://sploh.bandcamp.com/album/mnogobolje)? Supersonično dišeče maslo, ki zdrsi skozi ušesa, začne padati na tla, ki ga nato zagrabiš z rokami, ampak ti znova zdrsi, v počasnem posnetku poskakuje med dlanema in nazadnje pade na tla. Postopek moraš ponoviti. Zasedba je neverjetno uigrana, skoraj vsak trenutek improvizacije zveni kot kompozicija, vse skupaj pa zaokroža še izjemno suverena produkcija; kot bi bil ta album zaigran že ničkolikokrat v raznih prostorih, da je sama

ideja prostora in akustike že vpisana v sam zvok. Mnogobolje ne poslušaš večkrat, da bi se zrastel z njim in poskušal ujeti niti, temveč zato, da bi razumel, kaj se je zgodilo, potem, ko so vse povezane niti v svetlobni eksploziji že šle skozte.

Tu so colemanovske harmolodične fanfarne pasaže, široki oranžni tepihi (če si za vodilo izberemo vodilno barvo odlično oblikovanega ovitka), po katerih bosi zakorakamo ali v različne smeri poskakujemo, in potekajo skozi neke metafizične dežele, kjer človeška koža poka od smole, kjer človek dozoreva v sadež in je njegov pot sok, kjer se zoba datlje, mandlje in lahke humusove kruhke za okroglimi soframi s premor več sto metrov, pod žgočim soncem, ki na telo deluje sanjsko blagodejno.

Tu so Rudovi kitarski uleti, ki pikajo kot bi ubirali poznoavgustovske robide, pri čemer utrgi posameznih robid oddajajo blag kozmični zven. Ruda se šunja kot po gozdičkih pod Svetimi gorami nad Bistrico ob Sotli, kot podrastje, ki veje med zibajočim se gozdom.

Tu je Jeničeva violina, ki bi lahko bila iz nekega drugega časa in ki bi lahko spremljala **Dylanove** epopeje iz sedemdesetih. Spomnimo se na zgodnejši *Desolation Row*: *Einstein, disguised as Robin Hood with his memories in a trunk/ Passed this way an hour ago with his friend, a jealous monk/ Now he looked so immaculately frightful as he bummed a cigarette/ And he when off sniffing drainpipes and reciting the alphabet/ You would not think to look at him, but he was famous long ago/ For playing the electric violin on Desolation Row.«* Tako nekako to zveni, le da ne gre za obup, ta *desolation* je treba razumeti drugače, ironično, kot stanje izpraznitve, kot norčavo veselje, v katerem se polnost združi s praznino. Gre za ironijo, ki ne gre v smeri od veselega k žalostnemu, kjer je veselo krinka za žalostno, temveč v obratni smeri. *Desolation Row* se vije čez planet in violina zveni registrih različnih krajin in podnebnih pasov, gibka in potrpežljiva.

Dvojni kontrabas uigranih muskontarjev tke ponjavo, na kateri te zvočne žoge poskakujoče potujejo, obenem pa z domiselnim izletništvom vežejo ritem in melodijo, basovska živahna godrnjanja se spuščajo v zvenski ples in podajajo roke drugim plesalcem.

Iz kotalečih se soničnih kep, ki delujejo kot do zadnejga detajla z okusom oblikovane praline nekega mojstra, pa ob pozornejšem prisluhu zaštrlijo raznorazni svojevoljni izrastki, pnejo se takšne in drugačne ovijalke in zdravilni dišeči plevel se dobrodošel vriva med postavna stebla. Detajli, neopisljivi detajli, ki nas seznanjajo s čudovitostjo sveta dovršene spontanosti, z možnostmi osebnega izraza in gradnje znotraj dobro povezane skupnosti.

Prav tako po prvotnem vtisu homogene celote začnemo opažati raznolikost med komadi kot znotraj komadov samih. Pričujemo premenam na vseh nivojih, v glasnosti, harmoničnosti, zvenu in zgoščenosti, v tempu in sami temeljni organizaciji, premenam, ki so obenem lahkotne in kompleksne, kot tovrstno podmazanim projektom pač pritiče. Posamezni komadi, ki se zlivajo v jasno prepoznavno celoto, so obenem zapečateni z nezgrešljivo specifičnostjo.

Z vsem tem *Mnogobolje* predstavlja svojsten izziv v zamišljanju in pričakovanju tega, kaj naj bi free jazz album sploh bil, kakšna so razmerja med odprtostjo in hermetičnostjo, harmonijo, melodijo in hrupom, uigravanjem in uigranostjo, konstrukcijo in dekonstrukcijo, osebnim in kolektivnim.

Je tudi album, ki ga je lepo poslušati v vseh letnih časih, ki nas lahko spremlja doma in na potovanjih, v različnih čustvenih stanjih, saj vzpostavi svojstven zvočni svet, v katerem vlada neko metafizično občutje, ki ga v sodobnem svetu kronično primanjkuje: občutje radosti, vedrine. Občutje izpraznjene skrbi, *rahatluk,* v katerega se naseli prazna polnost sveta, čista radost obstoja, ki je preprosto – lepo.